

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך **תשע"ט 2019**

שם הקורס: של מי המוסר הזה בכלל? המתח בין הקניית הרגלים לאוטונומיה בחינוך

מס' קורס: 12920019

שם המרצה: גדעון דישון

שעות קבלה: _____ **בבנין** _____ **חדר** _____

יעדי ההוראה:

דורות רבים של מחנכים עמדו על חשיבותו של חינוך שחורג מעבר ללמידה אקדמית. עם זאת, ישנו מתח בסיסי שעומד ביסודו של החינוך המוסרי – האם מאמץ זה נשען על הקניית הרגלים מוסריים או פיתוח של חשיבה מוסרית אוטונומית, והאם ניתן לגשר בין השניים? בקורס זה נבחן את העמדות הפילוסופיות העומדות בבסיס הדגש על הקניית הרגלים לעומת פיתוח חשיבה, ולאחר מכן נבחן כיצד עמדות אלה באות לידי ביטוי בגישות פדגוגיות. לבסוף, נדון בגישות המטילות ספק באפשרות של חינוך מוסרי בבתי-ספר, ובנסיונות לקדם חינוך פרו-חברתי נטול גוונים מוסריים. זהו קורס סדנאי באופיו שכולל התנסות בדילמות מוסריות ובדרכי הוראה הקשורות למוסר הכתה.

פרשיות לימודים:

1. בין הרגלים לחשיבה אוטונומית – יסודות פילוסופיים

- אריסטו – ההביטואציה וחינוך
- קאנט – מוסר כאוטונומיה

2. בין שתי גישות – חינוך מוסרי וחינוך לקרקטר

- היסטוריה מקוצרת של ההווה
- קוהלברג, והתפתחות השיפוט המוסרי
- פיתוח קרקטר – בין סגולות והרגלים

3. מי צריך את המוסר הזה בכלל?

- פסיכולוגיה חברתית ושאלות לגבי התנהגות היחיד.
- מה לבתי ספר ומוסר?

4. מעבר למוסר – גישות עכשוויות להתנהגות היחיד

- פסיכולוגיה חיובית ו-social emotional learning
- מיומנויות של המאה ה-21.
- מוסר בחיי היומיום של בית ספר

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות	10 % -
בחנים ***	_____ % -
עבודות	90 % - (50% עבודה סופית, 40% במהלך הסמסטר)
מבחנים	_____ % -
סיורים	_____ % -
סה"כ	100% -

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

אתיקה : מהדורת ניקומאכוס, תרגם יוסף ג. ליבס, הוצאת שוקן, תש"ל"ג.

לוי, שלום (1988), חינוך מוסרי בימנו – שערים וכוונים, תל אביב: יחדיו, עמ' 38-55.

מקינטאייר, אלסדייר (2006), מעבר למידה הטובה, תרגום: לוי, יונתן, ירושלים: שלם, עמ' 58-69.

סיגד, אילנה (1995) "על משמעויותיו הסותרות של החינוך המוסרי או מדוע המידה הטובה איננה ניתנת ללמידה", דפים 20, 53-60.

קולברג, לורנס, הילד כפילוסוף מוסרי, ירושלים: משרד החינוך והתרבות, עמ' 1-8.

אנגלית

Harman, G. (2009). Skepticism about character traits. *The Journal of Ethics*, 13(2-3), 235-242.

Lickona, T. (1996). Eleven principles of effective character education. *Journal of moral Education*, 25(1), 93-100.

Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). Learning 21st-century skills requires 21st-century teaching. *Phi Delta Kappan*, 94(2), 8-13.

Seligman, M. E., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K., & Linkins, M. (2009). Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford review of education*, 35(3), 293-311.